

Правило 8. Поважайте право на приватне листування.

Правило 9. Не зловживайте своїми можливостями. Хто у віртуальному просторі почуває себе професіоналом? Це системні адміністратори, аси в кожній мережевій грі, експерти в кожному офісі. Маючи ширші знання або повноваження, ці люди автоматично отримують перевагу. Утім, це зовсім не означає, що вони можуть нею користуватися. Наприклад, системні адміністратори не повинні читати приватні поштові повідомлення.

Правило 10. Навчіться вибачати іншим їхні помилки. Коли хтось припускається помилки (це може бути помилка в слові, необережний флейм, безглузде запитання або невинувато довший відповідь), виявляйте до цього поблажливість. Якщо у вас гарні манери, це ще не значить, що ви маєте ліцензію на викладання цих манер усім іншим. Якщо ж ви вирішили звернути увагу користувача на його помилку, зробіть це коректно й краще не в конференції, а у приватному листі. Дайте людям можливість повагатися. І не будьте бундючним та гордовитим. [5]

Отже, сьогодні ефективність реалізації викладачем дистанційної системи навчання таких функцій як формування навчальної мотивації студентів, визначення цілей і завдань навчання, передача знань, досвіду, організація взаємодії між студентами, залежить від якості володіння ним комунікативними вміннями. Викладач повинен бути готовим до подолання всіх труднощів, які виникають під час дистанційного навчання: страх студентів першими ставити питання викладачу; відчуття невпевненості на перших етапах отримання знань, відчуття ізоляваності. Це зумовлює необхідність введення до навчальних програм підготовки викладачів системи дистанційного навчання спеціальних курсів, які будуть спрямовані на розвиток їх дистанційного етичного спілкування.

Список використаних джерел та літератури

1. Волкова Н. Професійно-педагогічна комунікація: навч.посіб/ Н.Волкова. - Київ: Академія, 2006. – 256 с.
2. Кухаренко В. Дистанційне навчання. Енциклопедичне видання: навч.-метод. посіб. – Київ: ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2007. – 128 с.
3. Руденко М. Комунікативні процеси у педагогічній діяльності. Креативні технології навчання: навч. Посіб. / М. Руденко, І. Мороз. – Київ: КНУБА, 2016.- 204 с.
4. <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/997>
5. <http://www.info-library.com.ua/books-text-4095.html>

Кондратюк Ю. О.,

учитель математики

гімназії №4 ім. Валі Котика Шепетівської міської ради

Хмельницької області

Робота класного керівника щодо профілактики насилля та жорстокості серед учнівської молоді

У даній статті проаналізовано один із напрямів роботи класного керівника щодо профілактики насилля жорстокості серед класного колективу. Одним із найважливіших напрямів діяльності класного керівника є діяльність, яка спрямована на просвітницьку роботу серед учнівської молоді, на протидію насильству в класному колективі. Профілактична робота тут носить інформаційний характер, оскільки спрямована на формування в особистості певних якостей та рис.

Ключові слова: булінг, насильство, кібербулінг.

Класний керівник творить найбільше багатство суспільства - людину!

В.О.Сухомлинський.

Двадцять перше століття піднімає сучасну школу на якісно новий рівень, відповідати якому доводиться будь-якій освітній установі країни. Інакше просто не можна: не

встигнеш в ногу з часом – відстанеш назавжди. Розвиток системи освіти вимагає впровадження нових методів навчання і виховання дітей. На сучасному етапі все очевиднішим стає те, що традиційна школа, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування.

Реалізація моделі сучасної школи сприяє більш повній професійній самореалізації вчителів, їх професійному й особистісному зростанню, дозволяє підвищити особисту відповідальність за рівень власного професіоналізму, втілити в життя нові підходи до управління, сутність яких можна коротко сформулювати так: «Успішний заклад. Успішний педагог. Успішний вихованець».

«В освіті головні цінності – дитина і педагог, здатний розвивати, захищати, оберігати її індивідуальність. А звідси – центрованість на ідеях: людина – не засіб, а мета, тому не дитину треба пристосовувати до системи освіти, а школу до неї». Сучасна школа вимагає переосмислення підходів до виховання, оновлення змісту, форм і методів духовного становлення особистості на основі життєтворчості учня, створення сприятливих умов для зростання його особистості, самореалізації у різних видах діяльності. Саме класний керівник і є тим організатором, що об'єднує виховні зусилля вчителів, батьків і учнів. Яким має бути класний керівник, якими особистими та професійними якостями він має володіти.

Серед найважливіших особистих якостей класного керівника мають бути:

- психологічна компетентність;
- компетентність;
- гнучкість;
- нестандартність мислення;
- почуття нового;
- емоційний контакт і взаєморозуміння;
- довіра;
- повага до особистості;
- чуйність;
- наявність тенденції до соціальної взаємодії;
- готовність здійснювати індивідуальний підхід до своїх учнів;
- повага свободи учня;
- уміння бути самим собою.

Особлива увага у роботі класного керівника приділяється профілактиці негативних проявів серед учнівської молоді гімназії. Дитина перебуває під впливом навколишнього середовища увесь час свого існування. Причому це середовище носить не скільки природний, біологічний характер, скільки соціальний, і від цих соціальних параметрів, в тому числі і виховних складається його успішність, або неуспішність у сучасному становленні його, як особистості.

Випадки насильства у закладах освіти, які мають характер повторюваності й систематичності, визначаються як булінг. Термін «булінг» походить від англійського слова «bully», тобто хуліган, задира, забіяка. Це негативне явище стає поширеним у сучасному освітньому середовищі, отже потребує його недопущення шляхом профілактики. Задля вирішення проблеми булінгу на законодавчому рівні було прийнято низку нормативно-правових документів. Поняття «булінг» (цькування) – це «діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого». Типовою ознакою булінгу на відміну від конфлікту є його систематичність.

Булінг може проявлятися через:

- фізичне насильство (штовхання, підніжки, стусани, бійки, удари та інші дії, які завдають біль та тілесні ушкодження);

- психологічне насильство (образи, поширення чуток, залякування, ізоляція, ігнорування, погрози, маніпуляції, шантаж тощо);
- економічне насильство (дрібні крадіжки, пошкодження речей, вимагання грошей, їжі тощо);
- сексуальне насильство (образливі жести, висловлювання, жарти, погрози, обмалювання сексуального характеру).

Оскільки причинами виникнення булінгу можуть бути різні чинники, серед яких особистісні, сімейні, соціальні, чинники середовища мною, як класним керівником застосовується комплексний підхід щодо попередження та протидії булінгу у учнівському середовищі. Щороку спільно з учнями беремо участь у «Акції 16 днів проти насильства»: проводимо відео лекторії, тематичні години класного керівника, флешмоби, зокрема: «Стосується кожного! Ми не стоїмо осторонь! Ми говоримо! І ти не мовчи!», «Ні-жорстокості слів». Учні вберуть активну участь у зйомках фільмів на тему профілактики насильства та жорстокості. При цьому виявляють такий цікавий метод, як інтерв'ю, коли здобувачі освіти перед камерою розкриваються і розповідають про випадки з власного життя. Учнівським самоврядуванням класу створено фільм «Ми - проти насильства», в якому кожен висловив свою пропозицію, що б він зробив для протидії насильству. Під час створення цього проекту учні зрозуміли, що їхня думка важлива і вони теж відповідальні за те, що відбувається у гімназії.

З розвитком сучасних електронних засобів комунікації також можуть відбуватись насильницькі дії, які визначаються як кібербулінг. Розрізняють досить широкий спектр проявів кібербулінгу: флеймінг або перепалки – це обмін короткими гнівними репліками в чатах та на форумах; нападки – це повторювані образливі СМС-повідомленнями, постійні дзвінки; обмовляння - розповсюдження принизливої неправдивої інформації через текстові повідомлення, фото, відео з використанням засобів електронного зв'язку; самозванство – як перевтілення в іншу особу, використовуючи її акаунт в соціальних мережах, блогах, пошті; ошуканство - видаурювання конфіденційної інформації, текстів, фото, відео та її передача і Інтернеті або поштою тим, кому вона не призначалась; сталкінг - це кіберпереслідування, приховане вистежування з метою нанесення шкоди; хепіслеплінг - знімання на відео реальних нападів з метою їх поширення в Інтернет-мережі; кібергрумінг – як використання інтернет-спілкування для подальшого вчинення дитиною певних дій, зокрема використання її у сексуальних цілях; доведення до самогубства. Я, як класний керівник веду спостереження за поведінкою учнів, реагую на звернення вчителів, щодо того, що звичайна дитина стає замкнутою, агресивною, звертаю увагу на аутсайдерів у класі, спільно з психологічною службою «Посередник» проводимо корекційну роботу, щоб дитина не стала жертвою. Підвищенню компетентності у проведенні профілактики булінгу в учнівському середовищі сприяє розміщення інформаційного матеріалу у класному куточку в рубриці «Профілактика булінгу та насилля». З метою діагностики та профілактики насилля та жорстокості серед учнівської молоді класу, вже декілька років поспіль проводиться анонімне анкетування «Булінг в закладі освіти», у якому беруть участь учні та батьки. Важливо враховувати, що здобувачі освіти можуть не розказувати про випадки булінгу щодо них нікому з дорослих. Проте саме для учнів, які страждають від цькування у школі, важливими є достатня любов, підтримка, здорові відносини у сім'ї та розуміння й поважливе ставлення з боку педагогів. Саме таке, партнерське налагодження довірливих стосунків з учнями сприяє можливості заохочувати їх розповідати про свої проблеми класному керівнику. Важливо, щоб розмова була спокійною і виваженою, що дозволить знизити рівень тривожності та агресивності у дітей та дорослих.

Не менш важливими учасниками виховного процесу є батьки. Адже, саме сім'я – один з найважливіших факторів соціалізації дитини. Саме тут діти засвоюють заведені в їхніх сім'ях життєві цінності, соціальні очікування. Для того, щоб ця система була дієвою, цілеспрямованою, кожен має виробити чіткі напрямки роботи з батьківською громадою. З досвіду переконана, що тривалість батьківського впливу визначається міцністю їх стосунків з дитиною, ступенем поваги батьків до її особистості, наявністю довіри між членами сім'ї. Взаємодія з батьками дозволяє дітям тренувати й

вдосконалювати навички, необхідні для комфортного існування в соціумі. Трикутник «школа – учні – батьки» є опорною схемою у вирішенні більшості питань, пов'язаних з проблемами освітнього процесу. Кожна його ланка є рівноправним учасником всіх шкільних справ, ідей і задумів. А система роботи з батьками, на мою думку, має на меті створити всі необхідні умови як для педагогічного всеобучу батьків, так і для реалізації батьківського творчого потенціалу.

Отже, на сьогодні нагальною вимогою у роботі з учнівською молоддю є системна профілактична робота щодо запобігання насильства та жорстокості в освітньому середовищі, до якої повинні залучатися не лише класний керівник, а й усі педагогічні працівники закладу, учні й батьківська громадськість. Таким чином, це забезпечить формування високої культури спілкування, педагогічної взаємодії, толерантні взаємостосунки усіх учасників освітнього процесу, що дасть змогу запобігати такому негативному явищу як булінг.

Список використаних джерел та літератури

1. Булінг – важлива проблема для дітей в Україні. ЮНІСЕФ розпочинає кампанію проти булінгу. URL: https://www.unicef.org/ukraine/ukr/media_31252.html
2. Булінг з боку учнів: як учителю захиститися від насилля. URL: <http://uire.org.ua/publikatsiyi/buling-z-boku-uchniv-yak-uchitelyuzahistitsiya-vid-nasillya/>
3. Запобігання та протидія насильству. Методичні рекомендації МОН України. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/05/21/lyst-mon-vid-18-05-2018-1-11-5480-metodychni-rekomendatsiji-schodo-zapobihannya-taprotydiji-nasylstvu/>
4. Міністерство освіти і науки України. Протидія булінгу. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/protidiya-bulingu>
5. Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:MON+AB101+2019_T2/about
6. Україна. Верховна Рада. Закон (2017). Про запобігання та протидію домашньому насильству. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19_9. Україна. Верховна Рада. Закон (2018). Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>.

Крига А. Ю.

практичний психолог
Заслученського ліцею ім. О.В. Іщука

Професійне вигорання педагога. Психологічний аналіз проблеми

У статті охарактеризовано чинники, які впливають на професійне вигорання педагога; проаналізовано залежність вигорання від статі та педагогічного стажу фахівця. Подано детермінанти впливу феномена професійного вигорання на психічне здоров'я особистості, її становлення і подальший професійний розвиток. Узагальнено прийом швидкого реагування при стресі.

Ключові слова: здоров'я, освітній простір, професійне вигорання, стрес.

Сьогодні професійна діяльність багатьох людей проходить в різних умовах. Ефективність такої діяльності визначається не тільки професійними знаннями та навичками, а й важливими властивостями, в числі яких – стресостійкість.

«...Той, хто «вигорає», колись мав «загорітися»,» - так говорить відомий психолог М.Буріш. Цей «запал» не має ніяких негативних наслідків при умові відповідної сатисфакції. У випадку невідповідності між власним внеском та результатом з'являються перші ознаки вигорання. Найбільша зона ризику - професії, які пов'язані з надмірною відповідальністю, ухвалюванням рішень, а також усіх, хто перебуває в постійній емоційній близькості з іншими людьми

Як свідчать дослідження в професіях типу «людина-людина» ознаки синдрому вигорання мають 85% соціальних працівників; 80% лікарів; 65 % педагогів; 60%